

Od Redakcji

Przedstawiamy Państwu jedenasty numer Biuletynu z serii *Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna* przygotowanego przez Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Biuletyn powstaje w ramach realizacji projektu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej: *Wspieranie kształcenia kadr dla potrzeb rozwoju regionalnego na kierunku gospodarka przestrzenna w specjalnościach zamawianych u Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego*, którego wykonawcą jest nasz Instytut. Zgodnie z przyjętymi założeniami wydawnictwo jest serią wydawniczą stwarzającą możliwość prezentacji wyników najnowszych badań, wymiany poglądów oraz przedstawienia doświadczeń z zakresu problematyki rozwoju regionalnego i polityki regionalnej w Polsce. W każdym numerze zamieszczone są także informacje na temat nowości wydawniczych z zakresu problematyki rozwoju regionalnego i polityki regionalnej wraz ze wskazaniem możliwości ich zakupu. Są to przede wszystkim najnowsze prace autorstwa pracowników naszego instytutu, których tematyka bezpośrednio wiąże się z zagadnieniami rozwoju regionalnego i polityki regionalnej. Zapraszamy zatem Państwa do zapoznania się propozycjami w dziale nowości wydawniczych,

W ramach współpracy międzyuczelnianej Biuletyn trafia do bibliotek wszystkich ośrodków akademickich w Polsce. Jest on również rozsyłany do wszystkich urzędów marszałkowskich i urzędów wojewódzkich. Ze względu na uzyskane dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Biuletyn jest udostępniany bezpłatnie.

W bieżącym numerze, jedenastym w naszej serii, mogą Państwo zapoznać się z pracą autorstwa Jerzego J. Paryska i Lidii Mierzejewskiej, którzy przedstawiają wyniki badań regionalnego zróżnicowania dochodów i wydatków ludności oraz regionalnych struktur spożycia. Koncentrują się zatem na dość monolitycznej problematyce badawczej. Problematyka tego rodzaju nieczęsto była przedmiotem badań przestrzenno-ekonomicznych w Polsce. Nie miała większej racji bytu w okresie przed 1989 r., ponieważ centralnie określone dochody ludności były z jednej strony poważnie spłaszczone, a z drugiej strony pokazywały stosowane przez władzę państwową regionalne i zawodowe preferencje wobec wynagrodzeń. Wydatki zaś, choć zawsze są funkcją dochodów, nawiązywały, zwłaszcza ich struktura, do trudnej sytuacji na coraz bardziej regulowanym i reglamentowanym rynku. Co więcej, niski poziom dochodów i będąca wynikiem tej sytuacji struktura spożycia nie były powodem do dumy dla przeżywającego coraz więcej sytuacji kryzysowych państwa. Tego rodzaju badaniom nie sprzyjała ponadto galopująca inflacja przełomu lat 80. i 90., która w ogóle stawiała pod znakiem zapytania sens prowadzenia takich badań. Zmiana warunków ustrojowych oraz zatrzymanie inflacji sprawiły, że badanie dochodów i wydatków ludności nabrało nowego sensu i znaczenia, a podejmowanie tego rodzaju problematyki wpisane zostało w badanie transformacji ustrojowej w przekrojach regionalnych.

Dochody i wydatki ludności są, obok produktu krajowego brutto, ważnym wskaźnikiem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. W cywilizacji zachodnioeuropejskiej występuje bowiem relacja silnej zależności poziomu rozwoju gospodarczego oraz poziomu życia ludności (określanego przez wielkość dochodów ludności i strukturę spożycia), które wzajemnie się warunkują. Rynkowy charakter gospodarki i zróżnicowany potencjał gospodarczy, a także możliwości rynkowe poszczególnych województw sprawiają, że sytuacja w zakresie dochodów ludności i struktury spożycia w wymiarze regionalnym musi być zróżnicowana.

W pracy Autorzy przedstawiają między innymi: charakterystykę regionalnego zróżnicowania poziomu dochodów, wynagrodzeń i wydatków ludności, identyfikują strukturę spożycia w ujęciu kwotowym i procentowym (typologia regionalnych struktur spożycia), a także ustalają zależności, jakie zachodzą pomiędzy poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego a dochodami ludności.

W prowadzonych badaniach zastosowany został, wielokrotnie sprawdzony przez Autorów, trójpoziomowy model analizy. Poszczególne poziomy zostały wyznaczone przez: (1) przekrój cech elementarnych, (2) przekrój składowych głównych (pozwalający określić tzw. struktury rdzeniowe konsumpcji) oraz (3) ujęcie syntetyczne. Narzędziami przeprowadzonej analizy ilościowej były: wskaźniki statystyczne określające wariancję cech, analiza składowych głównych, analiza skupień oraz wielocechowa analiza korelacji i regresji.

Podjęte przez Autorów badania regionalnego zróżnicowania dochodów i wydatków ludności oraz struktur spożycia mają głęboki sens społeczny. Obejmują przecież mającą zasadnicze znaczenie dla mieszkańców kraju sferę życia społecznego oraz pokazują, jakie w tym zakresie następują zmiany i co jest ich przyczyną. Niniejsza praca, obok przedstawienia stanu i dokonujących się zmian, wskazuje także na czynniki kształtujące opisywane sytuacje.

Podjęcie problematyki regionalnego zróżnicowania dochodów i wydatków ludności oraz struktur spożycia jest ważnym wkładem Autorów w badanie regionalnego zróżnicowania przemian społeczno-gospodarczych okresu transformacji w Polsce. Przeprowadzonym badaniom przyświecało przeświadczenie, że nie uzyska się pełnego obrazu przemian społeczno-gospodarczych w kraju bez uwzględnienia tak ważnego składnika tych przemian, jak dochody ludności oraz poziom spożycia i jego struktura.

Mamy nadzieję, że włączą się Państwo w tworzenie kolejnych numerów naszego Biuletynu. Zapraszamy i zachęcamy Państwa do nadsyłania propozycji publikacji, informacji na temat nowości wydawniczych, streszczeń wyróżniających się prac magisterskich z zakresu problematyki rozwoju regionalnego i polityki regionalnej, które po akceptacji zespołu redakcyjnego mogłyby stać się podstawą do przygotowania artykułów w numerze poświęconym debiutom naukowym. Tylko od naszej wspólnej aktywności zależy przyszły kształt, charakter i zakres problemowy nowej serii wydawniczej, której kolejny numer trafił właśnie do Państwa.

Prof. UAM dr hab. Paweł Churski
Redaktor Naczelny

Poznań, sierpień 2010 roku